

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

ammattillinen tai tieteellinen järjestö

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Ei, miksi? [Suunnitellulla tavalla toteutettuna suunnitelmaan liittyy rakenteellinen epäjohtonmukaisuus, jossa ensimmäisen portaan suorittaminen ei ole edellytys psykoterapeuttikoulutukseen. Ensimmäisen portaan koulutus ei myöskään muodosta yhtenäistä 45op opintokokonaisuutta vaan teoria- ja menetelmäopinnot eriytyvät toisistaan. Tämä jottaa siihen, että yhtenäinen osaamis pohja ei toteudu, koulutusjatkumo jää näennäiseksi ja koulutusjärjestelmä pirstaloituu. Esitettyyn rahoitusmalli on liian epävarma ja hajautettu luodakseen jatkuvuutta psykoterapeuttikoulutukseen.]

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

Ei, miksi? [Suunnitellulla mallilla toteutettuja uudistus heikentää koulutuksen laatua ja vaikuttavuutta siten kaventaa koulutettavien osaamista]

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

Ei, miksi? [Tutkimusnäytön perusteella psykoterapian vaikuttavuus perustuu merkittävästi ns. yhteisiin tekijöihin (common factors), ei yksittäisiin menetelmiin. Esitys ohjaa koulutusta kohti manualisoituja, käytössä olevia menetelmiä ja yksittäisiin viitekehyksiin perustuvaa osaamista. Tämä kaventaa osaamista, heikentää hoidon laatua ja ohjata koko kenttää yhden suuntauksen varaan. Koulutuksessa tulisi lasten ja nuorten osalta erityisesti psykoterapian vaikuttavuuden yleiset tekijät ja kehitykselliset erityispiirteet manualisoitujen mallien sijaan..]

Esityksen mukaan kaksipuolaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen taso sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksipuolaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Ei, miksi? [Esitys ohjaa koulutusta kohti manualisoituja, käytössä olevia menetelmiä ja yksittäisiin viitekehyksiin perustuvaa osaamista. Tämä kaventaa osaamista, heikentää hoidon laatua ja ohjata koko kenttää yhden suuntauksen varaan. Psykoterapiakenttä on hyvin monialainen ja integratiivinen kenttä, jossa eri taustakoulutukset tuottavat toisiaan täydentävää osaamista. Esitys ei riittävästi turvaa eri koulutustaustojen yhdenvertaista asemaa, yhtenäisiä osaamisvaatimuksia eikä joustavia koulutuspolkuja. Monialaisuuden kaventuminen heikentää palvelujen laatua ja vaikuttavuutta.]

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Ei, miksi? [Psykoterapeuttikoulutus on luonteeltaan tutkimusperustainen asiantuntijakoulutus, eikä sitä tule irrottaa tästä perustasta. Esityksen keskeinen muutos on koulutuksen sisällöllisen ohjauksen siirtyminen yliopistoilta hyvinvointialueille ja palvelujärjestelmälle. Tämä on koulutusjärjestelmän näkökulmasta poikkeuksellinen ratkaisu. Koulutuksen tehtävä on kuitenkin kehittää palvelujärjestelmää, ei mukautua sen nykytilaan. Näin toteutettuna palvelujärjestelmä ei kykene tuottamaan riittävän monipuolista hoitoa ammattilaisten osaamisen köyhtyessä. Näin myöskään tutkimusnäyttö ei ole ensisijainen ohjaava tekijä palvelujen järjestämisessä, mikä estää palveluiden kehittymisen.]

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

Esityksessä arvioidaan koulutettavien määräksi 2000–4000 henkilöä vuodessa. Tämä ei ole realistista suhteessa nykyisiin koulutusmääriin, ohjausresursseihin eikä työnohjauskapasiteettiin. Lisäksi oletus hyvinvointialueiden koulutuskyvykkyydestä ei vastaa nykytilaa. Vaikka yliopistoille jää koulutus vastuu, niiden tosiasiallinen vaikutus koulutuksen sisältöihin heikkenee merkittävästi. Tämä vaarantaa koulutuksen tieteellisen perustan, metodologisen pluralismin ja kriittisen ja riippumattoman arvioinnin. Esitys luo rakenteen, jossa menetelmäkehitys, koulutus ja ohjaus kytkeytyvät samaan toimijakenttään. Tämä voi johtaa tieteenalojen pluralismin kaventumiseen, koulutuksen riippumattomuuden heikkenemiseen ja luottamuksen heikentymiseen.

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Ei, miksi? [Esitetty rahoitusmalli jakaa vastuun useille toimijoille ja perustuu vuosittaiseen budjettipäätökseen. Tämä heikentää ennakoitavuutta, luo kannustinongelmia ja sisältää riskin kustannusten siirtymisestä yliopistoille]

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

Kouluttajayhdistyksenä kannatamme vaihtoehtoista rahoitusmallia, joka olisi yliopistovetoinen. Siinä rahoitus ja järjestämisvastuu keskitetään yliopistoille, yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa säilytetään ja koulutuksen sisältö perustetaan tutkimusnäyttöön. Tämä malli turvaa koulutuksen laadun ja yhdenmukaisuuden, mahdollistaa aidon koulutusjatkumon, säilyttää yliopistojen autonomian. Rahoituksen tulisi olla ennakoitava.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

Esitys ei määrittele, mihin erikoispätevyys käytännössä antaa pätevyyden, mitä kyseiset ammattilaiset saavat tehdä, tai mitä muut soteamattilaiset eivät saa tehdä.

Muuta huomioitavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

STPKY ry katsoo, että esitys sisältää merkittäviä periaatteellisia ja rakenteellisia puutteita, jotka voivat:

- heikentää psykoterapiakoulutuksen tieteellistä perustaa
- kaventaa osaamista ja hoidon laatua
- vinouttaa koko psykoterapiakenttää pitkäksi ajaksi

Kyseessä on pitkäaikainen strateginen koulutuspoliittinen ratkaisu, ei pelkkä hallinnollinen uudistus.

1. Koulutus säilyy yliopistovetoisena ja tutkimusperustaisena
2. Koulutus rakennetaan integratiiviseksi, ei menetelmäkeskeiseksi
3. Kaksiportaisuus toteutetaan aidosti yhtenäisenä koulutusjatkumona
4. Monialaisuus turvataan rakenteellisesti
5. Rahoitusmalli tehdään selkeäksi ja ennakoitavaksi
6. Intressiristiriidat tunnistetaan ja estetään
7. Valmistelu avataan laajalle, riippumattomalle asiantuntijajoukolle

Nyt tehtävä ratkaisu määrittää psykoterapiakoulutuksen suunnan pitkälle tulevaisuuteen. Nykyisessä muodossaan esitys ei täytä laadukkaan, riippumattoman ja kestävä koulutusjärjestelmän edellytyksiä, eikä sitä tule edistää ilman merkittäviä muutoksia.

Pelkonen Anne
Suomen Traumapsykoterapiakouluttajayhdistys ry